

בימ"ש לעניינים מינהליים ת"א
תמ 133/07
חלים יואל דביר נ. רשות המיסים
ת.פתיחה: 07/08/07 סדר דין: רגיל

בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

חיים יואל דביר, ת.ז. 058610239
דוד אלעזר 46, רעננה

התובע:

ע"י ב"כ עוה"ד עמית, פולק, מטלון ושות'
מרחוב יצחק שדה 17, תל-אביב 67775
טל': 5689000 - 03 פקס: 5689001 - 03

- נגד -

מדינת ישראל - רשות המיסים (להלן: "הרשות")

הנתבעת:

ע"י פרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)
מרחוב הנרייטה סולד 1, תל-אביב
טל': 6970027 - 03 ; פקס': 6970291 - 03

תובענה ייצוגית

(לפי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006)

כל ההדגשות בציטוטים שיובאו להלן אינן במקור, אלא אם נאמר במפורש אחרת.

רקע עובדתי

1. התובענה נשוא בקשה זו עוסקת בגביית מע"מ על אגרת נסיעת רכב בכביש 6 (להלן: "האגרה" ו/או "אגרת הנסיעה") שלא כדין על ידי רשות המיסים.
2. התובע הינו אזרח ישראל ותושב בה.
3. הנתבעת, מדינת ישראל – רשות המסים בישראל, הינה האחראית לגביית מסים ישירים ועקיפים, ובמקביל שותפה להתוויית מדיניות המסים. הרשות מאגדת תחתיה את כל הפעילות הנוגעת למס הכנסה, מיסוי מקרקעין, מע"מ, מס קניה ומכס (בהתאם לאמור באתר האינטרנט של הרשות).
4. סעיף 1 (סעיף ההגדרות) לחוק כביש אגרה (כביש ארצי לישראל), התשנ"ה - 1995 (להלן: "חוק כביש אגרה") מגדיר את כביש האגרה כדלקמן: "כביש שלגביו נחתם חוזה זכיון לפי חוק זה, שיתיר לבעל הזכיון לגבות אגרה ממי שמבקש לנסוע ברכב בכביש";.
5. כביש 6 (המכונה גם כביש חוצה ישראל) הינו כביש אגרה.
6. "כביש אגרה" הינו כביש איכותי המהווה תחליף מהיר ונוח לכבישים הרגילים. הנסיעה בכביש זה כרוכה בתשלום מס מיוחד מסוג "אגרה", אשר נועד לשמש מקור תקציבי יעודי לבניית הכביש ותפעולו.
7. כבישי אגרה מוקמים, מופעלים ומתוחזקים על ידי המדינה בעצמה או באמצעות זכיון המפעיל או בונה ומפעיל את הכביש בשם ובעבור המדינה.
8. חברת דרך ארץ הייוויז (1997) בע"מ (להלן "הזכיון") נבחרה ע"י המדינה כזכיינית להקמה וזיכיון הפעלה של כביש מספר 6, כביש האגרה הראשון בישראל.
9. ויודגש כי הזכיון איננו צד להליך זה ואין מתבקש כלפיו כל סעד הואיל והזכיון לא נהנה כלל מכספי המע"מ שנגבו שלא כדין ושימש רק "צינור" להעברת המס לנתבעת וכספי המע"מ שנגבו שלא כדין שולמו והועברו לנתבעת והיא התעשרה בגינם.
10. הכביש נסלל בשיטת BOT - Build, Operate, Transfer. לפי שיטה זו מקים זכיון שנבחר במכרז את הכביש, מתפעל אותו וגובה את האגרה ולאחר משך זמן ארוך (30 שנה) מחזיר את תפעול הכביש למדינה, וזאת ללא תמורה.

11. בתקופת הזכיון נקבע סכום מנימלי שאותו הזכיון אמור לקבל במסגרת תפעול הכביש מדמי מנוי. אם הוא לא מצליח לקבל את הסכום משלימה הממשלה את ההפרש.
12. כמו-כן, מלבד העמדת המימון על ידי הזכיון בהיקף של כ-3 עד 4 מיליארד שקל, השקיעה מדינת ישראל באמצעות חברת כביש חוצה ישראל עבור תכנון, פינוי התוואי, רכישת שטחים ועוד. לפי תקציב המדינה בשנים 2000 עד 2003 הושקעו בכביש כחצי מיליארד שקל. חוץ מההשקעה הישירה, הממשלה מממנת את בניית כבישי הרחוב שמזינים את התנועה לכביש 6 ואת קטעי ההמשך.
13. בתחילת שנת 2007 נסע התובע על כביש חוצה ישראל.
14. ביום 29.4.07 חוייב התובע באגרה בגין נסיעתו בכביש האגרה ונערכה חשבונית לתובע, שנשלחה בדואר, הכוללת סכום לתשלום בגין אגרות נסיעה בסך 26.56 ₪ בתוספת מע"מ בסך 4.12 ₪ (סה"כ 30.68 ₪).
- העתק החשבונית, מצ"ב כנספח א'.
15. ביום 26.7.07 שילם התובע את הסך הנקוב בחשבונית, וזאת דרך הטלפון ובאמצעות כרטיס האשראי (אישור מספר 1449705).

המסגרת הנורמטיבית והדיון המשפטי

16. התובענה נסובה על הוראות חוק כביש אגרה, הוא החוק המסמיך אשר מכוחו הוטלה האגרה.
17. סעיף 1 לחוק כביש אגרה מגדיר, בסעיף 1 (סעיף ההגדרות), אגרה באופן הבא:
- ”אגרה” – תשלום לפי חוק זה עבור נסיעת רכב בכביש אגרה.”**
18. ויודגש, אגרה היא תשלום מס המשולם בתמורה לשירות ציבורי מסוים שהרשות מספקת. דוגמאות: אגרת הרדיו והטלוויזיה, אגרת הנפקת דרכון, אגרת רשיון לנשיאת נשק, אגרת בנייה, אגרת הנפקת רשיון נהיגה, אגרת שילוט ואגרת ניהול עסק.
19. סעיף 6 לחוק כביש האגרה דן בקביעת סכומי האגרה וקובע, בין היתר, כי בעל הזכיון יקבע את סכומי האגרה (בכפוף לתנאי חוזה הזכיון ולסכומים המרביים שנקבעו בו) וכי הודעה על סכומי האגרות ועל כל שינוי בהם תפורסם ברשומות ובדרך נוספת שיוורה שר התחבורה.

20. ויודגש, סעיף 6 לחוק כביש אגרה לא קבע כי השימוש בכביש הינו "עסקה" לצרכי מע"מ, לא קבע כי השימוש בכביש חייב במע"מ ולא הסמיך את בעל הזכיון (הזכיון) לגבות מע"מ על סכומי האגרה.

21. תשלום האגרה לזכיון מבטא למעשה תשלום אגרה למדינה וזאת כנגד שימוש בכביש האגרה ומשכך איננו מהווה עסקה כהגדרתה בחוק מע"מ וממילא אין להטיל מע"מ בגין תשלומה.

22. התובע ידגיש כי הקמת כבישים ודרכי תחבורה היא אחד מחובותיה המובהקות של המדינה. היינו, על המדינה מוטלת החובה להקים תשתיות תחבורתיות נאותות, לרבות, סלילת והקמת כבישים.

23. בהתאם לקבוע בסעיף 6(א) לחוק כביש אגרה בעל הזכיון רשאי לקבוע את סכומי האגרה (בכפוף לתנאי חוזה הזכיון ולסכומים המרביים שנקבעו בו). להלן לשון הסעיף:

"בעל הזכיון יקבע את סכומי האגרה; סכומי האגרה יכול שייקבעו ביחס למרחק הנסיעה, ויכול שיהיו שונים בשעות מסוימות, בימים מסוימים, בהתאם לסוג הרכב או בהתאם לכל סיווג אחר שיקבע בעל הזכיון, הכל בכפוף לתנאי חוזה הזכיון ולסכומים המרביים שנקבעו בו".

24. בהתאם לקבוע בסעיף 6(ג) לחוק כביש אגרה ההודעה על סכומי האגרות ועל כל שינוי בהם תפורסם ברשומות ובדרך נוספת שיורה שר האוצר. להלן לשון הסעיף:

"הודעה על סכומי האגרות ועל כל שינוי בהם תפורסם ברשומות ובדרך נוספת שיורה שר התחבורה".

25. בהודעת קביעת סכומי אגרה, אשר הזכיון חתום עליה, צויין, בניגוד לדיון, כדלקמן:

"בתוקף הסמכות לפי סעיף 6(א) ו- (ג) לחוק כביש אגרה (כביש ארצי לישראל), התשנ"ה - 1995 ובכפוף לתנאי חוזה הזכיון ... אני מודיע לאמור:

1 (א) סכומי האגרה שייגבו בידי בעל הזכיון בעד נסיעה בכביש האגרה יהיו לגבי נסיעה בקטע כמפורט להלן

...

(ב) ...

(ג) על הסכומים לתשלום ייוסף מס ערך מוסף לפי חוק

מס ערך מוסף, התשל"ו - 1975."

ההודעה נחתמה בתאריך 10/10/02 ע"י המנכ"ל (אהוד סביון) וסמנכ"ל הכספים (ירון זליכה) של הזכיון.

26. ויודגש, על אף שסמכות הזכיון הינה לקבוע את סכומי האגרה גרידא הטיל הזכיון מע"מ, בהיגף קולמוס תרתי משמע, וזאת על פי הודעה המפורסמת ברשומות וזאת בניגוד לדין.

27. ויובלט בשנית, היות שעסקינן באגרה, דהיינו "תשלום מס", אזי אין חולקין שאין המדובר ב"עסקה" כהגדרתה בחוק מע"מ ומשכך אין להטיל מע"מ על האגרה.

28. סעיף 2 לחוק מע"מ קובע, כי על עסקה בישראל יוטל מע"מ. "עסקה" מוגדרת בסעיף 1 לחוק מע"מ כדלקמן:

"עסקה" - כל אחת מאלה:

(1) מכירת נכס או מתן שירות בידי עוסק במהלך עסקו, לרבות מכירת ציוד;

(2) מכירת נכס אשר נוכח מס התשומות שהוטל על מכירתו למוכר או על יבואו בידי המוכר;

(3) עסקת אקראי."

29. האגרה אינה עונה על מי רכיבי הגדרת "עסקה" ומשכך אין להטיל עליה מע"מ.

30. ויורחב, גביית האגרה אינה מתן שירות בידי עוסק (הזכיון) במהלך עסקו² וזאת מהטעמים הבאים:

30.1. הכביש אינו בבעלותו של הזכיון אלא הינו בבעלותה של המדינה, ומתופעל למשך 30 שנה על ידי הזכיון (ויודגש, לאחר 30 שנה, הכביש יחזור לתפעול על ידי המדינה ואז בוודאי שלא יגבה מע"מ על האגרה דבר המלמד, כי אף בתקופת הפעלת הכביש על ידי הזכיון אין להטיל מע"מ על האגרה הנגבית בעבור המדינה). משכך, האגרה נגבית בעבור המדינה.

² כמו-כן, גביית האגרה אינה עונה על החלופה השניה והשלישית להגדרת עסקה בחוק מע"מ. אין המדובר במכירת נכס אשר נוכח מס התשומות שהוטל על מכירתו למוכר וכן אין עסקינן בעסקת אקראי.

30.2 חיזוקין לעובדה שהכביש אינו בבעלותו של הזכייין וכי האגרה נגבית בעבור המדינה ניתן אף למצוא בעובדה שהזכייין אינו יכול למנוע מרכב פלוני גישה לכביש, וזאת הואיל והכביש מוגדר כדרך לציבור. למעשה, סמכויותיו של הזכייין מצטמצמות רק לגביית האגרה לטובת המדינה.

30.3 כמו-כן, הזכייין לא יכול להחליט על סגירת הכביש, עובדה המלמדת אף היא שהכביש אינו בבעלותו של הזכייין וכי האגרה נגבית בעבור המדינה.

30.4 לפיכך, יש להניח, כי בספרי הזכייין ההשקעה בכביש לא תירשם כנכס קבוע (כרכוש של הזכייין).

30.5 מהאמור לעיל עולה המסקנה היחידה ובילתה אין – הזכייין אינו מפעיל "עסק" של הפעלת הרכוש אלא הוא גובה אגרה עבור המדינה. מסקנה זו מקבלת משנה תוקף לאור העובדה שהזכייין אינו נושא כמעט בסיכונים כתוצאה מהפעלת הכביש. ויורחב, סיכוניו של הזכייין מגודרים ולמעשה כמעט ואינם קיימים וזאת בשל הבטחת סכום מינימלי של הכנסות שהזכייין אמור לקבל במסגרת תפעול הכביש, אשר אם אינו מצליח לגבותו מבעלי הרכב הנוסעים בכביש משלימה המדינה את הפרש מתקציבה.

30.6 סיכומו של דבר, בין המדינה לבין הזכייין ישנה עסקה פיננסית, לפיה מממן הזכייין את בניית וסלילת הכביש וכנגד, באגרות שגובה המדינה, פורעת המדינה לזכייין את המימון שקיבלה. עסקה פיננסית שכזו בוודאי אינה "עסקה" כהגדרתה בחוק מע"מ ואינה חייבת במע"מ עסקאות (תשומת הלב לכך, כי על-פי חוק מע"מ על הכנסותיו של מוסד פיננסי לא מוטל מע"מ. כך לדוגמא, הכנסות המימון של בנק אינן חייבות במע"מ).

31 לא זו אף זו, מן המפורסמות הוא שאגרה היא תשלום המשולם לרשות ציבורית (הממשלה, רשות מקומית וכדומה) בתמורה לשירות מסוים שהרשות מספקת. על השירות האמור לא מוטל מע"מ. כך לדוגמא, לא מוטל מע"מ על אגרת הרדיו והטלוויזיה, על אגרת פתיחת תיק בביהמ"ש, על אגרת הנפקת דרכון, על אגרת בנייה, על אגרות רישום בטאבו וכיוצ"ב. באותו האופן, אין להטיל מע"מ על אגרת נסיעה בכביש מהטעם, שבמקרה דנו, השירות אשר ניתן על ידי הזכייין ניתן בשם המדינה. ויוסף, באתר חברת כביש חוצה ישראל

<http://www.hozeisrael.co.il/template/default.asp?maincat=1> תואר הרקע

לסלילת הכביש אגב ציון העובדה כי הכביש נסלל במקומה של המדינה:

"לראשונה נקבע תוואי כביש 6 (לימים כביש חוצה ישראל) עוד בשנת 1976 - במסגרת תכנית מתאר ארצית (תמ"א) 3 ומאוחר יותר בתמ"א 31 כצורך תחבורתי וצורך חברתי כלכלי. כביש המגשר בין חלקי הארץ לאורכה, בשמשו ציר תחבורה מרכזי עיקרי, לצד שתי דרכי אורך קיימות (כביש 2 וכביש 4) ברמה פחותה, וכעוקף מטרופולין גוש דן הפקוק והצפוף.

עם גלי העלייה בסוף שנות השמונים, שבה ועלתה התוכנית והותווה תוואי חזוני בן כ- 300 ק"מ מאזור צומת הנגב מדרום לבאר-שבע ועד ליקנעם ומשם לגליל המזרחי ולגליל המערבי...

חברת מתת - מרכז תכנון תחבורה בע"מ - ערכה נתוחי תנועה והערכות כלכליות החוזרות ומאשרות את ממצאי סקר מע"צ בדבר נחיצותו של הכביש ותועלותיו התחבורתיות והכלכליות.

ממצאי הסקר והמלצות החברה הובאו בפני הגורמים המתאימים כולל הממשלה, האוצר, בנק ישראל, וועדת הכספים של הכנסת, המועצה הארצית לתכנון ולבניה וכל אלה - לאחר בדיקה מקפת סמכו את ידיהם על ממצאי הסקר ותמכו בסלילת הכביש.

על החברה הוטל להציע לממשלה גם אפשרויות לסלילת חלקו המרכזי של הכביש לאורך 90 ק"מ בין "גדרה לחדרה" באמצעים חוץ תקציביים והיא הגישה שתי הצעות.

האחת - שנדחתה - היתה לבצע את הכביש באמצעות מימון ציבורי. ההצעה השנייה, שנבחרה ע"י הממשלה היתה לסלול את הכביש באמצעים חוץ תקציביים ע"י גורם שיממן, יסלול, יתחזק ויתפעל את הכביש ככביש אגרה - למשך 30 שנות זיכיון...".

בעיקרון, חובת המדינה לספק תשתיות לתושביה, לרבות סלילת כבישים.

33. באתר חברת כביש חוצה ישראל³ קיים דיון בסוגיית הקמת כביש מסי 6 על ידי יזם פרטי או רשות ציבורית ופורטו השיקולים מדוע הוחלט לסלול את הכביש על ידי יזם פרטי. להלן ההסבר:

"הסיבה להעדפת גוף פרטי על פני סלילה בתקצוב ממשלתי התבססה על ההנחה, שיש לו יתרון בהתארגנות ובהקמה של פרויקט כזה מאחר והקמתו של כביש מסי 6 דורשת מיומנות רבה במכלול של פעולות שונות מאוד זו מזו: תכנון כולל, תכנון מפורט, סלילה, גיוס ההון הדרוש, תחזוקת הכביש, והפעלת מערך לגביית האגרה.

מבדיקות וניתוחים שערכה החברה מתברר כי חלוקת הסיכונים המיטבית בהקמת הכביש, שבה כל צד (המדינה והזכייין) לוקחים על עצמם את הסיכונים שבהם הם שולטים יותר, יכולה להניב עלות כוללת נמוכה יחסית בהקמת הכביש וכתוצאה מכך מחיר האגרה יהיה נמוך. לפיכך נקבעה חלוקת הסיכונים הבאה: היזם הפרטי לקח את הסיכונים הכרוכים בעלות ההקמה, ההפעלה, התחזוקה והאכיפה שהם בשליטתו, ואילו המדינה נטלה את הסיכון הקשור בהיקף תנועה התלויה בעיקרה בהחלטות הממשלה".

34. למעשה, לרב, מקור המימון לסלילת כבישים הינו מיסים. תשומת הלב לכך, כי המיסים משולמים גם על ידי מי שאין להם רכב, אשר מממנים, את סלילת הכבישים עבור בעלי הרכב. יחד עם זאת, על מנת לייעל את חלוקת הנטל התקציבי הוחלט, כי כביש חוצה ישראל ימומן במיסים שייגבו אך ורק מהמשתמשים בכביש, וזאת בדרך של גביית מס מסוג "אגרה".

35. חיזוקין נוספים לעובדה שהאגרה נגבית למעשה במקום המדינה ניתן אף ללמוד מהוראת סעיף 13 לחוק כביש אגרה (שבוטלה⁴) אשר דנה בעונשין וקבעה כדלקמן:

³ <http://www.hozeisrael.co.il/template/default.asp?maincat=1>

⁴ בהצ"ח חוק כביש אגרה (כביש ארצי לישראל) (תיקון), התשנ"ח 1998, הצ"ח 2683 (י"ג בשבט התשנ"ח - 9 בפברואר 1998), 204 צויון כי "מוצע לבטל את הסנקציה הפלילית הכלולה בסעיף 13 לחוק וזאת במקביל להרחבת הסעדים האזרחיים העניין אכיפת הגבייה". התיקון התקבל וההוראה נמחקה.

"מי שלא שילם אגרה שהוא חייב בתשלומה לפי סעי' 13 לחוק זה, דינו, הקנס הקבוע בסעיף 62 לפקודת התעבורה⁵ לעבירת קנס שבית המשפט דן בה".

36. היינו, אי תשלום האגרה שנקבעה לפי חוק כביש אגרה מהווה עבירה פלילית שדינה קנס. מאידך, אי תשלום חוב לאדם / חברה פרטית אינו מהווה עבירה פלילית דבר המלמד אף הוא על העובדה שעסקינן באגרה.

37. בנוסף לאמור לעיל יש ליתן את הדעת, כי עקרון שלטון החוק קובע כי אין להטיל מס או להשית אגרה על אזרחי המדינה שלא על-פי חוק. הבסיס החוקי לסמכות להשית מס נמצא בסעיף 1 לחוק יסוד: משק המדינה, תשל"ה - 1975 (להלן: "חוק יסוד: משק המדינה") הקובע כי:

"מסים, מלוות חובה, אגרות ותשלומי חובה אחרים לא יוטלו אלא על ידי חוק או על פיו".

38. בנקודה האמורה יש להדגיש הדגש היטב כי הטלת המע"מ על האגרה, שנעשתה על ידי הזכיון ברשומות, נעשתה בניגוד גמור להוראות חוק מע"מ, בניגוד לחוק כביש אגרה ובניגוד לחוק יסוד: משק המדינה.

39. מבחינה זו הטלת מס שלא כדין פירושה שלילת זכות קניינית של האזרח, ואין לעשות זאת אלא במצוות המחוקק עצמו.

40. אמור מעתה, היות שהמע"מ המוטל על האגרה הנגבית הינו מס המוטל על אגרה שלא כדין, אזי הינו בלתי חוקי בעליל ויש לתקן את לשון הודעת קביעת סכומי אגרה ולהשמיט את הטלת המע"מ.

41. לפיכך, הרי שחייב הרשות את התובע במע"מ על האגרות נעשה בניגוד מוחלט לדין.

42. בנוסף, תשומת הלב לכך, כי הדיון שלעיל אף מתייחס לתקנות כביש אגרה (כביש ארצי לישראל) (אכיפת תשלומים), התשנ"ט - 1999 (להלן: "תקנות אכיפת תשלומים")

⁵ סעיף 62 לפקודת התעבורה מצוי בפרק השביעי הדין בעבירות עונשין ומצוין ברישא:

"העובר אחת העבירות האלה, דינו - מאסר שנתיים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין) ואם העבירה היא עבירת קנס שדן בה בית המשפט-קנס פי 1.25 מהקנס האמור בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין".

הנוקבות, בין היתר, את סכומי הפיצוי והחזר ההוצאות⁶ (להלן: "הקנסות") ולתקנות כביש אגרה (כביש ארצי לישראל) (סכומי דמי הגביה), התשנ"ט - 1999 (להלן: "תקנות הגביה") הנוקבות, בין היתר, את סכומי דמי הגביה⁷ (להלן: "דמי הגביה"). על הקנסות ועל דמי הגביה מוטל מע"מ בניגוד לדין.

עילה

43. התובע יטען, כי בהתאם למעשיו אשר פורטו לעיל, הנתבעת היא האחראית לנוקיו, כפי שיורחב להלן.

44. מכל האמור לעיל עולה בבירור, כי המע"מ שהוטל ונגבה על ה"אגרה" אותו גבתה הנתבעת מהתובע ומיתר חברי הקבוצה נגבו שלא כדין, וללא אסמכתא חוקית.

45. בחתנהגותה זו גבתה הנתבעת מהתובע ומכלל חברי הקבוצה (באמצעות הזכיון) מע"מ בניגוד לחוק, המגיעים לסכומי כסף נכבדים ובלתי מבוטלים. כך התעשרה הנתבעת שלא כדין, ולפיכך עליה להחזיר לתובע ולחברי הקבוצה התעשרות זו, בין השאר, לאור הוראות סעיף 1(א) לחוק עשיית עושר ולא במשפט, התשל"ט-1979 הקובע:

"מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן: "הזוכה") שבאו לו מאדם אחר (להלן: "המזכה"), חייב להשיב למזכה את הזכייה, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה - לשלם לו את שוויה".

46. כאשר בסעיף 6(ב) לאותו חוק נקבע:

"חוק זה יחול על המדינה".

התקופה אליה מתייחסת התובענה

⁶ סעיף 11 לתקנות אכיפת תשלומים קובע כי חייב יחוייב בפיצוי ובהחזר הוצאות בעד כל אחד מאלה:

- (1) אי פרעון של חשבון ראשוני או חשבון נוסף במועד תשלומ, כאמור בתקנה 8;
- (2) עיכוב רכב שלא שולם בשלו חוב חלוט;
- (3) גרירת רכב ופינוי;
- (4) אחסנת רכב שפונה;
- (5) מעשה שעשה ושיש בו כדי למנוע זיהוי רכב או חיובו באגרה;
- (6) שימוש בתג חיוב שאינו מתאים לרכב.

⁷ סעיף 1 לחוק כביש אגרה מגדיר "דמי גביה" באופן הבא:

"דמי גביה" - תשלום לפי חוק זה המתווסף לאגרה בשל נסיעת רכב בכביש האגרה כאשר גביית האגרה נעשית שלא באמצעות תג חיוב;".

47. התובענה שבכותרת מתייחסת לתקופה של 24 חודשים שקדמו להגשתה, בהתאם להוראת סעיף 21 לחוק תובענות ייצוגיות, ולכל התקופה לאחר הגשתה.

הקבוצה המיוצגת המוצעת

48. הקבוצה המיוצגת על-ידי התובע לעניין המע"מ על האגרה הינה כל מי שהינו בעל רכב הרשום ברשיון הרכב במועד הנסיעה בכביש האגרה⁸ אשר נסע בכביש האגרה (להלן: "הקבוצה").

הנזק

49. כתוצאה ממעשיה של הנתבעת, סבל התובע, וכן כל אחד מחברי הקבוצה, נזק ממון.
50. נזק הממון אשר נגרם לכל אחד מחברי הקבוצה, כולל התובע, בתקופה הרלבנטית, הינו תוצאה של גביית המע"מ על כל האגרות והתשלומים שנגבו על ידי הזכיון ושולמו לנתבעת בניגוד לדין.
51. נזק הממון הישיר שנגרם לתובע בגין גביית מע"מ שלא כדין זה הינו בסך 4.12 ₪ לפי ערך יום התשלום.

סעדים

52. אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן לתובע ולכל אחד מחברי הקבוצה סעדים שונים שפורטו בכתב התביעה שבכותרת, ובין השאר:
- 52.1. צו המצהיר כי תשלום המע"מ, על האגרה (בגין הנסיעות), כמתואר לעיל, נעשה שלא כדין.
- 52.2. צו האוסר על הנתבעת להוסיף ולגבות מע"מ בגין האגרה.
- 52.3. צו המחייב את הנתבעת לשלם לכל אחד מחברי הקבוצה פיצוי בגין הנזק שנגרם להם, דהיינו בגובה כל סכומי המע"מ שנגבו מהם שלא כדין כפי שפורט לעיל במהלך תקופת התובענה, כשהם נושאים ריבית חוקית, כאמור בסעיף 2 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א - 1961, או כשהם צמודים ונושאים ריבית חוקית כאמור בסעיף 3א' לחוק הנ"ל, לפי הגבוה מביניהם.

⁸ סעיף 6א לחוק כביש אגרה דן בחיוב בתשלום האגרה וקובע כדלקמן:

"החייב בתשלום האגרה לפי הוראות חוק זה הוא מי שהיה בעל הרכב הרשום ברשיון הרכב במועד הנסיעה בכביש האגרה, זולת אם הוכיח שהרכב נגנב ממנו".

52.4. צו המחייב את הנתבעת להשיב לכל אחד מחברי הקבוצה את סכומי המע"מ שנגבו ממנו שלא כדין כאמור, במשך תקופת התובענה, וזאת כשהם נושאים ריבית חוקית כאמור בסעיף 2 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א - 1961, או כשהם צמודים ונושאים ריבית חוקית כאמור בסעיף 3א' לחוק הנ"ל, לפי הגבוה מביניהם.

52.5. וכן סעדים נוספים לעניין מתן חשבונות, תשלום חלק מהפיצוי לתובע ותשלום שכר טרחת עורך דין.

סמכות מקומית ועניינית

53. בהתאם לקבוע בסעיף 5(ב)(2) לחוק החדש, תובענה ייצוגית נגד המדינה יש להגיש בבית המשפט לעניינים מנהליים.

54. לאור האמור לעיל, ולאור זהות הנתבעת, המקנה לתובעים את האפשרות להגיש את תביעתם בכל מקום בארץ⁹, מוקנית לבית המשפט הנכבד סמכות מקומית ועניינית לדון בתובענה.

נוכח כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד, להזמין את הנתבעת לדין, לאשר את התובענה הייצוגית בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות, ולהעניק לתובע ולחברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג, את הסעדים הנקובים לעיל.

רחמי עלי - רב
רחלי גוז-לביא, עו"ד (רו"ח)

דורון לוי, עו"ד

עמית, פולק, מטלון ושות'
ב"כ התובע

⁹ע"א 775/75 צ'רקביץ נ' אלנבולסי, פ"ד (3) 102.